

Steen Folke (VS):

I modsætning til de øvrige partier har vi ikke haft lejlighed til at behandle disse lovforslag før, og jeg vil derfor tillade mig at komme med nogle lidt mere principielle betragtninger over disse forslag og andre ting, der er på trapperne i hele spørgsmålet om indføringen af nye styreformere i Grønland.

Jeg vil godt indlede med at citere en pas-sus i det kommissorium, som hjemmesty-reudvalget havde for sit arbejde. Jeg er godt klar over, at de forslag, vi drøfter nu, ikke er et resultat af hjemmestyreudvalgets ar-bejde, men da der netop er kommet en del-betænkning fra hjemmestyreudvalget, vil jeg gerne inddrage den i debatten. Jeg vil gerne citere fra kommissoriet for hjemmestyreud-valget. Der står nemlig:

„Et frugtbart samspil har fundet sted mellem folkevalgte forsamlinger i Grønland og de respektive myndigheder i Danmark.“

Dette er altså en af de forudsætninger, hjemmestyreudvalget har arbejdet med. Jeg tør nok sige, at det er et skønneri af de realiteter, som har kendetegnet forholdet mellem Danmark og Grønland, hvor det er helt klart, at alle væsentlige beslutninger vedrørende Grønland er truffet i Danmark. Forholdet mellem Danmark og Grønland er forholdet mellem en kolonimagt og en koloni. Ligesom andre kolonimagter er Danmark i stigende grad kommet i vanskeligheder med administrationen af sin koloni. Der har først og fremmest været en voksende grøn-landsk bevægelse, en bevægelse, der i hvert fald foreløbig retter sig mod at få et vok-sende hjemmestyre og få indført en egentlig hjemmestyreordning, f. eks. med inspiration fra Færøerne.

Det er det, der er kommet til udtryk i den delbetænkning, der blev offentliggjort forle-den dag. Jeg skal ikke her tage stilling til de forslag, denne betænkning indeholder, men vente til det kommer op på et senere tids-punkt.

De forslag, som vi behandler i dag, er et resultat af en tidligere runde så at sige, et resultat af det arbejde, der blev nedlagt i udvalget vedrørende byrde- og opgaveforde-ling. Man kan sige, at tiden måske i nogen grad er ved at løbe fra nogle af dem, men alligevel må de ses i sammenhæng med de nye forslag, der er undervejs.

De forslag, vi behandler nu, indeholder

mest nogle tekniske justeringer, som jeg ikke vil kommentere. Det eneste, jeg kunne have lyst til at sige et par bemærkninger om, er forslaget om oprettelse af bygderåd i Grønland. Jeg vil ikke fælde nogen endelig dom over det, og jeg forstår nu, at alle an-dre partier har været meget positive over for dette. Jeg kan ikke helt fri mig fra en fornemmelse af, at disse bygderåd er en slags demokratisk narresut.

Hvis man ser på de bestemmelser, som lovforslaget indeholder, så står der bl. a. i § 77 a, at befolkningen kan bestemme, at der skal nedsættes, vælges, sådanne bygderåd. Det er med andre ord ikke nødvendigt. Jeg mener, at en sådan bestemmelse måske understreger, at det ikke skal tages så for-færdelig alvorligt med disse bygderåd. Hvis man ser på den kompetence, der tillægges dem — det fremgår af § 77 e — så kan man se, at det, som bygderådene kan, det er først og fremmest, at de kan afgive indstilling til kommunalbestyrelserne, og derudover kan de varetage den umiddelbare administrati-on. Jeg mener, at det er fristende at sam-menligne forholdet mellem bygderåd og kommunalbestyrelser med forholdet mellem landsråd og folketing. Der er vist ingen her, der er i tvivl om, hvor den reelle kompe-tence ligger.

Jeg mener som sagt også, at bygderådene må ses i forbindelse med hele hjemmestyre-problematikken. Som bekendt er det menin-gen at indføre sådan en tredeling med lands-råd og kommunalbestyrelser og nu altså bygderåd som det tredje og nederste led. Jeg mener, at der er tegn på i lovgivningen og den forberedelse af den, der er undervejs, at kommunalbestyrelserne kommer til at stå ret stærkt med en væsentlig kompetence i den fremtidige administration. Det kan man vurdere lidt forskelligt; man kan se det som et udtryk for nogle decentraliseringsbestræ-belser og sådan noget. Nogle vil fortolke dette med bygderådene som noget uhyre positivt, for det er altså noget med decen-tralisering og det nære samfund, og hvad ved jeg. Man kan måske også se det i lyset af sådan en del og hersk-problematik, som i hvert fald ikke bør være fjernt fra debatten om forholdet mellem kolonimagter og koloni-er.

Jeg mener i det hele taget, at man kan lære af, hvad andre kolonimagter har gjort